

ТАНЕЦЬ, ЯК МІСТ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ: ПОРІВНЯННЯ «М'ЯКОЇ СИЛИ» УКРАЇНИ ТА ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ,

*Оксана Волос,
Закарпатська обл.*

Сценарій виховного заходу

Навчальний предмет: Мистецтво (хореографія)

Вікова група: 14-18 років (10-11 класи)

Очікувані результати пізнавальної діяльності учнів:

Учні ознайомляться з поняттями:

- "Культурна дипломатія" як стратегія використання культурних ресурсів для зміцнення міжнародних зв'язків і іміджу держави.
- "М'яка сила" як засіб впливу на міжнародну політику через культурні, соціальні й економічні зв'язки, без застосування примусу.

Визначать роль сучасної хореографії, як інструменту формування культурної ідентичності. Порівнюють культурні елементи сучасного корейського та українського танцю. Сформують власне бачення танцю як засобу вираження національної ідентичності.

Знати: поняття культурної дипломатії та м'якої сили в контексті культурної політики; основні особливості сучасних танцювальних напрямів в Україні (наприклад, сучасні українські танцювальні групи, які використовують елементи народного танцю) та в Південній Кореї (наприклад, К-поп); роль танцю в культурній дипломатії і як він використовується для зміцнення національної ідентичності.

Уміти: порівняти різні культурні практики, пов'язані з танцем в Україні та Південній Кореї; використовувати танцювальні рухи як елементи, що демонструють культурну самобутність; спостерігати і аналізувати танцювальні фрагменти для визначення культурних кодів та їх значення в контексті національної ідентичності.

Розуміти: як танець може бути засобом вираження культурних цінностей і відображення ідентичності на національному та міжнародному рівнях; важливість культурної дипломатії та м'якої сили в міжнародних відносинах; як сучасні танцювальні стилі (особливо К-поп) можуть бути використані для популяризації національних культур і залучення молоді до вивчення власної історії та культури.

Учні зможуть: дати чітке визначення поняттям "культурна дипломатія" і "м'яка сила", розуміючи їх роль у сучасній культурній політиці; визначити роль хореографії як культурного коду, який передає національну ідентичність через рухи, музику та естетику танцю; навести приклади впливу корейських танцювальних колективів на міжнародну аудиторію та порівняти це з українським культурним контекстом; порівняти елементи корейської та української хореографії як виразників національних ідентичностей; розвинути вміння працювати у команді, розподіляти ролі та координувати дії під час створення танцювальних постановок; творчо інтерпретувати музичні твори різних культур через танець; сформулювати власну думку щодо того, як танець може бути використаний для формування та популяризації національної ідентичності в Україні та Південній Кореї.

Час: 45 хвилин

Задум уроку:

Виховний захід спрямований не лише на емоційне залучення учнів до вивчення ролі мистецтва у міжнародному контексті, а й на розвиток критичного мислення щодо феномену культурної дипломатії як частини сучасної "м'якої сили". Вивчаючи приклади південнокорейських гуртів (BTS, BLACKPINK, Stray Kids), учні не лише занурюються у світ візуального мистецтва й танцю, а й аналізують модель «корейського дива» як багаторівневу стратегію: від економічного прориву до глобального культурного впливу.

Порівнюючи це з українськими кейсами (ДахаБраха, Джамала, Kalush Orchestra), учні мають змогу виявити, як мистецтво може виступати мовою національного бренду й платформою ідентичності в глобалізованому світі. Важливо не лише надихнути, а й допомогти усвідомити сильні й слабкі сторони обох моделей — корейської, як прикладу системного культурного експорту, й української — як прикладу культурного опору, стійкості й пошуку власного голосу у світовому просторі.

Практична діяльність у групах не лише активізує пізнавальну й творчу активність, а й формує переконання, що кожна особистість — носій культурного коду своєї країни, а отже, має потенціал впливати на імідж держави через повсякденні прояви культурної приналежності.

Внутрішні і міжпредметні зв'язки:

1. Мистецтво (музичне): Розуміння музичних жанрів, ритму, мелодії.

2. Історія: Базові знання про історичний контекст розвитку культур України та Південної Кореї (зокрема, згадка про "Республіка Корея: історія дива на ріці Хан").
3. Громадянська освіта: Розуміння понять "культура", "дипломатія", "м'яка сила", "національна ідентичність".
4. Українська мова та література: Вміння чітко висловлювати свої думки, розуміти символізм.

Організація учнівської діяльності:

Протягом заняття учні активно залучаються до всіх етапів роботи — від сприймання нової інформації до творчої взаємодії у групах. На початку учні слухають коротку вступну частину — мінілекцію, яка вводить у тему культурної дипломатії, м'якої сили та ролі танцю як інструменту національної ідентичності. Вступ подається у формі діалогу з прикладами з корейської та української культури, що викликає зацікавлення та формує базове розуміння теми.

Далі клас поділяється на три творчі групи. Кожна група отримує чітко сформульоване завдання на картках, які спрямовані на розробку танцювального номера з конкретним культурним меседжем. У процесі роботи учні самостійно розподіляють ролі (керівник, хореограф, реkvізитор, спікер тощо), обговорюють ідеї, добирають музику та візуальні елементи, створюють короткий виступ.

Завдання передбачають використання елементів танцю як мови культури: відтворення корейського стилю (група 1), створення танцю на основі українського контексту (група 2), або довільного перформансу з українським культурним акцентом (група 3).

На завершення кожна група презентує свою роботу, пояснює задум і бере участь у рефлексійній бесіді за методом «3–2–1». Така форма діяльності мотивує учнів до креативності, командної роботи та усвідомлення себе частиною культурного простору.

Оцінювання:

Заняття передбачає два типи оцінювання — самооцінювання та взаємооцінювання.

Самооцінювання: кожна група після завершення виступу проводить внутрішнє обговорення, під час якого учасники визначають свої сильні сторони, виклики, з якими стикалися, а також коротко підсумовують свої враження від виконаної роботи.

Взаємооцінювання: після виступу кожної групи інші групи заповнюють форму оцінювання, у якій оцінюють виступ за критеріями: (творчість і креативність, відображення культурної ідентичності, командна робота, виразність виконання). Оцінювання проводиться за п'ятибальною шкалою (1–5 балів). Після завершення всіх виступів можна провести коротке обговорення найбільш вражаючих моментів.

Форма для оцінювання подана в Додатку 3.

Змістовні наголоси:

- Мета і завдання виховного заходу є показати, що танець є універсальною мовою, здатною долати культурні бар'єри.
- Показати ефективність мистецтва як ефективного інструменту культурної дипломатії та формування позитивного іміджу країни.
- Розкрити багатий потенціал української культури для представлення на міжнародній арені.
- Підкреслити, що взаємодія та обмін культурними цінностями сприяють взаєморозумінню та збагаченню.

Проблеми, що розв'язуються:

- Формування розуміння міжкультурної комунікації та глобальних культурних процесів.
- Розвиток творчих здібностей та навичок самовираження учнів.
- Виховання почуття патріотизму та національної самосвідомості через призму мистецтва.
- Сприяння командній роботі та співпраці між учнями.

Ресурси:

1. Програма навчального курсу за вибором учнів профільної загальноосвітньої школи(10-11 класи) «Республіка Корея: історія дива на річці Хан» / К. Баханов , С.Троян, С.Баханова.Рівне: Волинські обереги,2024.47 с. (<https://koreaed.org.ua/>)
2. ЮНЕСКО, United Nations – BTS Speech 2021 (<https://www.youtube.com/watch?v=jzptPcPLCnA> (7.30хв)), (@bts.bighitofficial)
3. BLACKPINK join the UN Climate Conference COP26 campaign (YouTube) (<https://www.youtube.com/watch?v=xAj9cZz5uII>)

4. Стаття на BBC: BLACKPINK to raise climate change awareness (<https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-55803518>)
5. Інформація про участь Stray Kids у Met Gala: Детектор медіа (https://antonina.detector.media/sotsmerezhi/post/225115/2024-05-07-cholovik-shcho-nadykhavsya-klopotenkom-moskitna-sitka-ta-nudni-cholovichi-obrazy-shcho-pysaly-korystuvachi-tviteru-pro-met-gala-2024/?utm_source=chatgpt.com)
6. Інформація про участь Stray Kids у Expo 2020 Dubai: Офіційний сайт Expo 2020 Dubai (<https://www.expo2020dubai.com/>)
7. Мусієнко І. В. Культурна дипломатія України в контексті проблем євроінтеграції та міжнародних економічних стосунків // «Розвиток суспільних наук: європейські практики та національні перспективи»: (м. Львів, 25-26 грудня 2015 року). – Львів, 2015. – С. 118-121. (In Ukrainian).
8. Проекти діячів сучасного танцю як інструмент культурної дипломатії України в умовах воєнного стану. Питання культурології, Рубан, В. (<https://doi.org/10.31866/2410-1311>)

Сценарій виховного заходу:

I. Привітання та вступ (10 хв).

Педагог вітає учнів, оголошує тему заходу. Коротко розповідає про поняття «культурна дипломатія» та «м'яка сила», наводячи приклади використання мистецтва для представлення країни на міжнародній арені. Мотивація навчальної діяльності: культура — це наймогутніший інструмент, що несе більше, ніж армія. Коротка розповідь про те, як уряд Південної Кореї офіційно підтримує К-поп, як інструмент культурної дипломатії, починаючи з «дива на річці Хан».

Влада Південної Кореї сформувала просту й зрозумілу структуру підтримки своєї культури. Так, міністерство культури підтримує внутрішню індустрію, а міністерство закордонних справ просуває її у світі. До прикладу, в посольствах влаштовують вечори корейського кіно, куди запрошують фахівців, аби потім про ці фільми говорили й далі. Також вони виділяють кошти університетам для викладачів, які досліджують корейську поп-культуру. І така державна система не лише просуває культуру, а й приносить до бюджету

гроші. У 2018 році уряд Південної Кореї оцінив дохід від культурного експорту в понад 4,4 мільярда доларів — на два з гаком відсотки більше, ніж у 2017-му.

У межах публічної дипломатії Республіки Корея дуже активно розвивається її культурна складова. Варто зауважити безумовну актуальність вивчення феномену «Корейської хвилі» як сукупності всіх складових масової культури корейців. «Корейська хвиля» є яскравим проявом глокалізації, коли тенденції сучасної глобальної культури поєднуються з новими практиками вираження культури національної.

Визначення понять:

Культурна дипломатія — це інструмент впливу одного суб'єкта на іншого, з метою зміни поведінки чи певних дій. Потрібно розуміти, що культура дипломатія це не те саме, що культура. М'яка сила (soft power) — спосіб завойовувати симпатії світу не зброєю, а культурою. Культурна дипломатія є багатогранним явищем, яке може здійснюватися як за підтримки держави, так і незалежними людьми, кожен з яких відіграє свою важливу роль у формуванні міжнародного іміджу країни та налагодженні культурних зв'язків.

Чи може митець чи артист, у тому числі різножанровий, з досвідом телевізійника, журналіста, модельним, театральним, мистецьким, музичним, хореографічним розповідати про свою країну усіма можливими культурними методами?

Розбір прикладів: Як Корея використовує музичну та танцювальну культуру для просування свого іміджу в світі. Приклад Кореї:

Чи може така серйозна подія, як генеральна асамблея ООН, розпочатись із виступу поп-гурта азіатської країни? Так, якщо це BTS! Південнокорейський гурт BTS виступив перед початком 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку 20 серпня 2021 року і представив знятий там кліп «Permissiǝn to Dance». «Ми думали, світ зупинився, але він продовжує рухатися вперед. Кожен наш вибір – це початок змін», - співають послі (@bts.bighitofficial). Під час виступу, як спецпосланці президента ООН з питань майбутніх поколінь і культури, музиканти розповіли про глобальні цілі з боротьби з бідністю, нерівністю, несправедливістю і змінами клімату, а також торкнувся теми пандемії, закликавши всіх людей вакцинуватись. (дивитись слайди).

Особливо показовим став виступ гурту на фестивалі MMA 2018. Крім того, що на початку були традиційні барабани підключають один з відомих корейських танців. Танець із віялом був придуманий Ким БекБон, це велика корейська танцівниця, яка з'єднала елементи

шаманського ритуалу з придворними танцями епохи Чосон. Багато корейських танців у своїй основі мають традиційну релігію шаманізм, тому й танцюристи самі ширяють немов метелики чи пелюстки квіток. У даному випадку видно традиційний для корейської культури сенс єдності природи і людини. Але не тільки мотиви цього танцю вони використовують у своєму виступі. Ці виступи не лише розважили публіку, але й стали потужним інструментом культурної дипломатії, викликаючи захоплення автентичністю та сприяючи збереженню національної ідентичності через її популяризацію на світовій арені. Поєднання сучасної музики з глибоко вкоріненими традиційними формами мистецтва стало ключовим фактором зростання інтересу до корейської культури у світі.

Все це акцентує увагу на важливості розуміння власної культурної ідентичності. Через те, що простір перенасичений різними мистецькими висловлюваннями він не закріплюється в свідомості на довго.

Створення позитивного іміджу України, як країни з багатою культурною спадщиною та сучасним мистецьким потенціалом є успішні виступи гурту ДахаБраха на престижних міжнародних фестивалях та концертних майданчиках. Гурт представляє світові нестереотипний образ України, демонструючи багатство та самобутність української музичної спадщини, поєднаної з сучасними аранжуваннями та світоглядними текстами. Їхня музика часто несе в собі глибокі емоційні та філософські послання, відображаючи силу, стійкість та душевність українського народу, що транслює українську ідентичність та дух.

Приклади прояву культурної дипломатії/м'якої сили "ДахаБраха": участь у міжнародних музичних фестивалях; гастрольні тури по всьому світу; саундтреки до міжнародних проєктів; Співпраця з іноземними музикантами; реакція міжнародної преси та критиків. (дивитись слайди).

Перемога Джамали на Євробаченні у 2016 році з піснею "1944" привернула увагу світу до трагічних сторінок української історії та кримськотатарського народу. Її подальша творчість також несе важливі соціальні та культурні меседжі.

Поєднання електронної музики з українським фольклором на Євробаченні 2022 році гурту Калуш Orchestra з піснею «Стефанія» здобули третю для України перемогу на цьому конкурсі продемонструвало сучасне та інноваційне обличчя української культури, здобувши широку міжнародну популярність.

II Роздача карток і пояснення завдань (5 хв)

Учитель ділить учнів на три групи довільно або за бажанням. Пояснює загальні правила (Додаток1) Пропонує кожній групі обрати лідера/координатора, який допоможе організувати внутрішню роботу групи. Роздає кожній групі картку (Додаток 2) із завданням відповідно до обраної теми та картку для само- і взаємооцінювання виступів (Додаток3).

Кожна група отримала своє завдання: створити короткий танцювальний номер або хореографічну постановку. Учні можуть використати знайдені у класі предмети або власні речі як реквізит для посилення візуального ефекту. За бажанням, у групі потрібно розподілити ролі: танцюристи (основні виконавці рухів); реквізитор (підбирає або організовує необхідні предмети); декоратор (оформлює простір або атрибутику); оператор (може фіксувати підготовку або виступ на відео для аналізу); спікер (підготує коротке пояснення для аудиторії). За потреби одна людина може поєднувати кілька функцій.

Важливо: постановка має передати чіткий меседж — культурний, громадянський або патріотичний сенс через танець. Час на підготовку — 10 хвилин. Після виступів кожна група представить коротке пояснення: 1–2 речення про ідею свого танцю.

Далі відбудеться самооцінювання та взаємооцінювання за критеріями: творчість, передача культурної ідентичності, командна робота, виразність виконання.

Оцінювання здійснюється самооцінювання та взаємооцінювання за критеріями: творчість, відображення культурної ідентичності, командна робота, виразність виконання.

Підготовка (10 хв). Учні в групах обговорюють свої ідеї, обирають музику (для груп 2 та 3), підбирають рухи, репетирують свої виступи. Педагог спостерігає, надає консультації та підтримку за потреби. Можна запропонувати групам використовувати доступні ресурси (відео, музику).

Показ виступів: (15 хв)

Рефлексія (5хв)

Мета рефлексійної бесіди узагальнити враження учнів від практичної частини заходу, сприяти усвідомленню зв'язку між танцем, національною ідентичністю, культурною дипломатією та впливом м'якої сили. Активізувати критичне мислення побаченого і виконаного.

Форма проведення: усна рефлексія за методом «3–2–1».

Хід рефлексії: учні відповідають на три запитання:

- Назвіть **3 речі**, які показали силу культури у танці.
- Вкажіть **2 якості**, які були найважливішими для успіху групи (наприклад: співпраця, креативність, знання музичного матеріалу).
- Сформулюйте **1 тезу**: чому культурна дипломатія через мистецтво є ефективною.

У результаті роботи учні побачили, що мистецтво танцю — це не лише форма самовираження, а й важливий інструмент м'якої сили, здатної формувати імідж країни, доносити національні цінності й викликати емоційний відгук у представників інших культур. Через участь у мініпроєктах учні на практиці відчули, як культурна дипломатія працює не лише на рівні урядів, а й через молодь, творчість та культурні прояви. Така форма роботи є ефективним способом розвитку громадянської свідомості, творчого мислення та відчуття приналежності до української культури у глобальному світі.

Додаток 1

Загальна інструкція для всіх груп

- 1. ознайомтесь із завданням вашої групи.
- 2. Розподіліть ролі у групі (танцюристи, реквізитор, декоратор, оператор, спікер-представник). За потреби одна людина може поєднувати кілька функцій.
- 3. Сплануйте короткий танцювальний номер: музика,
- 4. Використовуйте візуальні деталі: колір, символіка, жести, речі.
- 5. Пам'ятайте про меседж. Ваш танець має передати конкретну ідею або настрій.
- 6. Підготуйте коротке пояснення. 1-2 речення «Що ми хотіли донести нашим танцем». «Наш танець показує..., бо ми використовуємо... (жест/реквізит), який означає...»
- 7. Час на підготовку 10 хвилин.
- 8. Бажаємо успіху! Памятайтеб танець – це універсальна мова культури і єдності.

Додаток 2

Картка Завдання

ГРУПА 1: "Корейський культурний код через танець"

Завдання:	Вивчіть та покажіть короткий танцювальний фрагмент із виступу гурту BTS, BLACKPINK або Stray Kids. Спробуйте передати не просто рухи, а настрій і стиль виступу.
Що використати:	Рухи з відео (TikTok, YouTube, кліпи); Легкі стилізовані елементи одягу або жести, які нагадують сценічний образ; Робота в команді: синхронність, підтримка одне одного.
Ваш меседж:	«Культура — міст до єднання народів» Танець — це спосіб зрозуміти іншу культуру без слів.
Порада:	Зверніть увагу на: енергію рухів (ритмічність, динаміка); характер виконання (стриманість чи експресивність); культурні деталі (жести, символи, рухи, які відрізняють Корею).

ГРУПА 2: "Український національний меседж через танець"

Завдання:	Створіть власну хореографію під сучасну українську пісню. Передайте через рух і образи відчуття сили, свободи та сучасності української культури.
Що використати:	Музику українського виконавця (можна обрати патріотичну пісню або сучасний трек із відчутним національним колоритом). Візуальні символи: жовто-блакитні стрічки, елементи вишиванки, народні мотиви в рухах або костюмі.
Ваш меседж:	«Україна — сильна, вільна, сучасна» Хореографія має одразу говорити про нашу ідентичність.
Порада:	Використайте ритмічні акценти, що нагадують стук копит кінного ансамблю чи барабанів традиційного гопака. Додайте жестів-символів (наприклад, розкриті долоні вгору як знак відкритості). Не бійтеся поєднувати народні елементи з сучасними рухами — це підкреслить, що культура живе й розвивається.

ГРУПА 3: "Танець-перформанс із українським акцентом"

Завдання:	Створіть творчий танцювальний перформанс під будь-яку музику (будь-якого жанру), але обов'язково з українським посилом.
Що використати:	Будь-який музичний стиль, який надихає вашу групу. Мінімальні українські символи: стрічки, кольори прапора, елементи вишиванки або інший реквізит.
Ваш меседж:	«Я — українець у глобальному світі». Через танець покажіть, що для вас означає належати до української культури сьогодні.
Порада:	Використайте рухи й жести, які найкраще передадуть вашу думку або емоцію. Спробуйте залучити глядача й викликати сильне відчуття єдності й гордості. Не бійтеся експериментувати з формою: тихий момент, несподіваний акцент, символічний жест.

Додаток 3

Форма для самооцінювання і взаємооцінювання роботи груп

№	Назва групи	Творчість і креативність (1-5)	Відображення культурної ідентичності (1-5)	Командна робота (1-5)	Виразність виконання (1-5)
1					
2					
3					